

OCTAVIAN MIRESCU

MONEDA LUI RN VODA^U

Carteio pro zancu, n. 51 (1258)
vremi, 18 dec. 1970, k. 1

1970

Contemporanul

SAPTĂMÎNAL - POLITIC - SOCIAL - CULTURAL

Moneda lui Ion Vodă

«Iar banul ce au aflat mai gios de Roman, iar la năruțura unii cetățî, de care cit țeștacii de patru bani leșești și mai gros, de aramă roșie și chipul domnului suptu pălărie nemțască și-n pregiur slove sîrbești : „Oteț Moldavskii” : „Tatăl Moldovei” ; iar dintr-altă parte : Hereghia de Moldova. Aci hereghia lătinește să dzice : *hereditas*, adecă : strămoșie.»

Cuvintele de mai sus reprezintă cea mai veche descriere cu caracter numismatică întilnită la un cărturar român. Ea aparține lui Miron Costin și este inserată în opera sa *De neamul moldovenilor* (Miron Costin, *Opere*, ed. P. P. Panaitescu, II, Buc., 1965, p. 43). Banul de aramă descris de ilustrul umanist a fost emis în anul 1573 de către domnul Moldovei Ion Vodă, supranumit de vechile cronici „cel Cumplit”. Moneda este bătută din bronz și are diametrul de 25 mm. Pe avers, se poate vedea efigia voievodului emitent : capul său spre dreapta, cu barbă, purtînd o pălărie cu borul mic și drept. De jur-imprejur, o inscripție în limba veche românească, redată cu litere chirilice : Oteț Moldo-

vel (adică : Tatăl Moldovei). Pe revers, e reprezentată stema Moldovei : capul de bour avînd între coarne o stea cu cinci raze. În cîmpul monedei, data de emisiune, în litere chirilice : ZPA = 7081 (anul 1573). În jurul stemei, o inscripție, de asemenea în limba veche românească și redată tot cu caractere chirilice : Akce ghereghie Moldovei, adică aceea (a) hereghiei Moldovei, hereghie însemnînd monetărie. Termenul akce, în românește aceea, este numele turcesc al unității monetare otomane, asprul, care era o monedă mică de argint.

Moneda de mai sus (mărită) — de la a cărei emisie se vor împlini în curînd patru veacuri — face parte din colecția Cabinetului numismatic al Bibliotecii Academiei, care posedă și alte monede medievale românești, în totul peste 10 000 piese, unele fiind foarte rare sau unice — este reprodusă din albumul *Lașul marilor iubiri*, de I. Miclea, prefațat de C. Ciopraga (sub tipar la Editura Meridiane).

Octavian Iliescu

Corectura pentru nr. 57,

1970

Nr.

57 (1258) , VI nr. 18 dec. 1970 , k. 1